

Innst. S. nr. 118

(2002-2003)

Innstilling til Stortinget fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen vedrørende utlendingsforvaltningens og andre myndigheters praksis i forbindelse med utstedelse av reisebevis.

Til Stortinget

INNLEDNING

Kontroll- og konstitusjonskomiteen vedtok i møte 21. november 2002 å igangsette forberedelser i en egen sak til Stortinget, jf. Stortingets forretningsorden § 12 pkt. 8 siste ledd, vedrørende utlendingsforvaltningens og andre myndigheters praksis i forbindelse med utstedelse av reisebevis. Statsråd Erna Solberg ble tilskrevet om dette 10. desember 2002. Bakgrunnen var ulike oppslag i media som satte fokus på saksbehandlingen i den såkalte Mullah Krekar-saken. Komiteen ønsket å få belyst praksis i forbindelse med at personer som har fått beskyttelse i Norge, midlertidig reiser tilbake til landet de har flyktet fra, samt spørsmål knyttet til saksbehandling ved utstedelse av reisebevis.

SAMMENDRAG

Komiteen rettet 10. oktober 2002 en henvendelse til kommunalminister Erna Solberg. (Vedlegg 1.) I brevet ba komiteen opplyst om det var riktig at det forelå opplysninger om at Krekar periodevis hadde oppholdt seg i hjemlandet i løpet av de årene han hadde opphold i Norge samt bakgrunnen for at man eventuelt valgte ikke å gjøre noe verken tidligere eller under Krekars Norgesbesøk i august 2002. Det ble videre reist spørsmål om, og i tilfelle fra hvilket tidspunkt, norske myndigheter hadde hatt informasjon om Krekars status som geriljaleder og at han på dette grunnlag hadde oppholdt seg i Irak. Komiteen stilte samtidig spørsmål om det medførte riktighet at Mullah Krekar og hans bror

hadde mottatt offentlig støtte til sin organisasjon "Islamsk visjon i Norge", hvor meget de i tilfelle hadde mottatt, hvilke kriterier som var lagt til grunn for bevilgningen og om man hadde mottatt regnskap for beløpet. Endelig reiste komiteen spørsmål om norske myndigheter fulgte opp saken i forhold til andre involverte land som for eksempel USA.

I sitt svarbrev av 17. oktober 2002 (vedlegg 2) opplyser kommunal- og regionalministeren at svar på spørsmålene var utformet i samråd med justisministeren, kultur- og kirkeministeren og utenriksministeren. Innledningsvis bemerker kommunal- og regionalministeren at Mullah Krekars forhold er til vurdering hos utlendingsmyndighetene og i politiet. Det blir opplyst at saken befinner seg på et foreløpig stadium og at det ennå ikke er tatt stilling til om det skal treffes vedtak etter utlendingsloven.

Statsråden uttaler videre:

"Når det gjelder politiets behandling, så er det tale om en etterforskning, uavhengig av utlendingsssaken. Etterforskning av enkeltsaker hører under påtalemyndigheten, som ikke rapporterer til departementene eller andre deler av sentralforvaltningen om sin behandling av slike saker. Jeg har i denne sammenheng fått opplyst at ytterligere informasjon om etterforskningssaken ikke kan gis på det nåværende tidspunkt, idet det er påtalemyndighetens oppfatning at dette vil kunne skade etterforskningen og forholdet til fremmede stater. Det vises til straffeprosesslovens regler om dette (§ 242)."

Når det gjelder spørsmålet om opphold i hjemlandet, uttaler statsråden at hun har fått opplyst fra Utlendingsdirektoratet at man der ikke var kjent med at vedkommende oppholdt seg i Norge i sommer. Krekars norske reisebevis ble imidlertid fornyet ved Oslos politidistrikt 2. august 2002. Oslo politidistrikt har opplyst at det kreves personlig oppmøte ved fornyelse, og at det i denne forbindelse ikke forelå indikasjoner på at det ikke kunne foretas en vanlig fornyelse av reisedokumentet.

Det fremgår at Krekar ble stoppet i grensekontrollen på Fornebu i 1993. Han kom fra Syria, hvor han hadde oppholdt seg i ni måneder. Han fremla da foruten sitt norske reisebevis, et ID-kort fra "The Third World Development Organization" utstedt i 1992 i Nord-Irak med stempel fra organisasjonens hovedkontor i Canada.

I september 1994 fremmet Krekar søknad om bosettingstillatelse. Han ga i den forbindelse en reiseoversikt hvor det fremgikk at han hadde foretatt mange og hyppige reiser, også til Tyrkia og Iran. På bakgrunn av de foreliggende opplysninger, avslo Utlendingsdirektoratet 9. januar 1995 søknaden om bosettingstillatelse. Krekar ble videre forhåndsvarslet om tilbakekall av asylstatus. Det fremgår:

"Dersom en person som innehar asylstatus foretar reiser til hjemlandet, kan det danne grunnlag for tilbakekall av asylstatus."

Det blir videre opplyst at Krekar i mai 1995 ga tilsvaret til forhåndsvarselet samt en ny reiseoversikt. Utlendingsdirektoratet opplyser at man ikke hadde sikre holdpunkter for å påstå at han hadde vært i sitt hjemland. Blant annet var det på vurderingstidspunktet ikke tilstrekkelig grunnlag for å si at det utstedte ID-kortet var et tilstrekkelig bevis for at han hadde vært i hjemlandet. Saken om tilbakekall ble henlagt 15. april 1996.

Når det gjelder spørsmålet om Krekars eventuelle deltakelse i forhold til militære organisasjoner, blir det vist til den pågående etterforskningen.

Når det gjelder statstilskuddet, blir det vist til lov om trdomssamfunn §19. Ifølge opplysninger fra Fylkesmannen i Oslo og Akershus stiftet Mullah Krekar trossamfunnet Islamsk Visjon i 1994. Trossamfunnet mottok statstilskudd for årene 1997-99. Fra Oslo kommune mottok Islamsk Visjon tilskudd i 1999 og 2000. Det fremgår at fylkesmannen mottok regnskapsoversikt og årsrapport i henhold til lov om trossamfunn, for årene 1997, 1998 og 1999. Fylkesmannen fant ikke å kunne innvilge statstilskudd til Islamsk Visjon for 2000, fordi det fremgikk av årsrapporten fra 1999 at det ikke hadde hatt utgifter til religiøs aktivitet. Fylkesmannen fattet 5. juni 2002 vedtak om at Islamsk Visjon i Norge slettes som trossamfunn. Innestående saldo på Islamsk Visjon i Norges konto er overført Fylkesmannens konto.

Når det gjelder spørsmålet om norske myndigheters forhold til andre involverte land, fremgår det:

"Berørte utenlandske myndigheter er, på forespørsel blitt orientert om utlendingssaken i Norge. Nederlandske myndigheter er gitt en redegjørelse hva gjelder saksgang generelt og status, idet vedkommende for tiden er varetektsfengslet i Nederland i anledning en jordansk utleveringsbegjæring."

I brev av 5. november 2002 ba komiteen om ytterligere forklaring på hvorfor Mullah Krekars reisebevis ble fornyet 2. august 2002. (Vedlegg 3.)

Komiteen ba også opplyst om norske myndigheter var gjort kjent med at andre lands myndigheter søkte

Mullah Krekar, og i tilfelle hvilke land som ønsket Krekar utlevert.

I svarbrev datert 19. november 2002 (vedlegg 4), som er utarbeidet i samråd med justisministeren, redegjør kommunal- og regionalminister Erna Solberg for rutineene ved fornyelse av reisebevis. Det vises blant annet til saksbehandlingssystemet FREMKON, hvor registerinformasjonen oppdateres løpende. Det fremgår:

"Det er opplyst fra Oslo politidistrikt at det ikke var noe i FREMKON som kunne indikere at vedkommende skulle undergis noen særskilt behandling for så vidt angår fornyelse av reisedokumentet. Passet var gyldig til november 2002, og det er ikke uvanlig med tidlige forlengelser, idet noen land krever at pass skal være gyldig i 6 måneder for å utstede visum."

Det blir videre redegjort for at Norges ambassade i Jordan 29. september 2002 mottok en utleveringsbegjæring (Extradition request) fra Jordan vedrørende Mullah Krekar. Begjæringen knyttet seg til en narkotikasak. Da Mullah Krekar på dette tidspunkt ikke befant seg i Norge, ble Jordan, via diplomatiske kanaler, orientert om at begjæringen ikke kunne realitetsbehandles og derfor måtte stilles i bero.

I brev av 10. desember 2002 fremmet komiteen 8 oppfølgende spørsmål til statsråd Erna Solberg. (Vedlegg 5.) De 5 første spørsmålene omhandlet FREMKON-registeret. I spørsmål 6 ba komiteen om å få oversendt en kopi av utleveringsbegjæringen som Norges ambassade i Jordan mottok 29. september 2002. Komiteen ba videre om en redegjørelse for hvilke rutiner som i dag finnes for å kontrollere/holde oversikt over om personer som innehar asylstatus foretar reiser til hjemlandet, og om det finnes rutiner for oppfølging av denne typen opplysninger. Komiteen ba avslutningsvis departementet redegjøre for hvordan denne regelen skal forstås.

I svarbrev av 20. desember 2002 fra kommunal- og regionalminister Erna Solberg (vedlegg 6) blir det grundig redegjort for hva slags opplysninger som finnes i FREMKON-registeret. Som vedlegg følger Data-tilsynets konsesjon for FREMKON av 6. februar 1996 samt Rundskriv UDI 93 - 40 JURA av 5. oktober 1993 vedr. begrensninger i registrering av data i FREMKON. I svaret fra statsråden blir det blant annet informert om hvem som har anledning til å skrive inn opplysninger i registeret. Det fremgår:

"De aller fleste saksbehandlere i Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og politiet har tilgang til å skrive inn opplysninger i Fremkon-registeret. I tillegg har de som arbeider med registrering, for eksempel forværelset og arkivet i de samme etatene slik tilgang. Enkelte ansatte i Kommunal- og regionaldepartementet har også tilgang til å registrere opplysninger i registeret, siden departementet behandler klagesaker etter statsborgerloven."

Når det gjelder spørsmål om mistanke om kriminelle forhold kan føres inn, selv om det ikke foreligger noen anmeldelse, fremgår det:

"Fremkon-registeret er et forvaltningsregister. Registrering av straffbare forhold skal ikke forekomme, verken ved henvisning til en anmeldelse, straffedom, beskrivelse av straffbart forhold eller ved bruk av merknader som "straffet" eller lignende. Dersom en utlending er ut- eller bortvist på grunn av straffbare forhold er det imidlertid indirekte mulig å lese at et straffbart forhold har funnet sted."

Når det gjelder spørsmålet om å få oversendt en kopi av utleveringsbegjæringen Norges ambassade i Jordan mottok 29. september 2002, fremgår det at spørsmålet er forelagt Justisdepartementet, som i brev av 17. desember 2002 uttaler:

"Kontroll- og konstitusjonskomiteen bes gjort oppmerksom på at jordanske myndigheter har bedt om at begjæringen behandles strengt fortrolig. Av hensyn til Norges deltagelse i internasjonalt samarbeid innenfor strafferett og terrorbekjempelse er det viktig at informasjonen som mottas fra andre land i denne type saker behandles i samsvar med de uttalte forutsetninger fra vedkommende land. Saken er derfor gradert strengt fortrolig og håndtert i samsvar med denne graderingen. For øvrig har norske myndigheter tatt hensyn til ønsket om ikke å skade håndteringen av den iverksatte utleveringsprosedyre i Nederland, idet Nederland selv ikke har gitt innsyn i dokumentene i saken.

På denne bakgrunn bes Kontroll- og konstitusjonskomiteen opplyse om de fastholder anmodningen om å få utleveringsbegjæringen oversendt."

Når det gjelder komiteens spørsmål om hvorvidt det kan danne grunnlag for tilbakekall av asylstatus dersom en person som innehar asylstatus foretar reiser til utlandet, uttaler statsråden:

"Personer som har fått asylstatus i Norge gis som hovedregel også reisebevis dersom de har søkt om det. Reisebeviset gir vanligvis utlendingen anledning til å reise til alle land utenfor Norge, med unntak av hjemlandet, eventuelt andre spesielt unntatte land. I forbindelse med fornyelse av flyktingens oppholds- og arbeidstillatelse forutsettes at vilkårene for tillatelsen fortsatt er oppfylt. Dette gjelder også ved fornyelse av reisebeviset. Utlendingsmyndighetene gjennomgår opplysningene i reisebeviset om flyktingens reisevirksomhet. Dersom det gjennom stempler i reisebeviset eller på annen måte fremkommer at flyktingen har oppholdt seg i hjemlandet, vil Utlendingsdirektoratet rutinemessig vurdere om asylstatus skal tilbakekalles.

Det er ikke alltid mulig for utlendingsmyndighetene å bringe på det rene hvorvidt en utlending har vært i hjemlandet eller ikke. Utlendingsmyndighetene er derfor avhengig av at det fremlegges opplysninger fra grensemyndighetene eller andre som bekrefter at flyktingen har vært i hjemlandet. Av særlig betydning i denne forbindelse vil være politiets tilførselsveier til Norge. Her vil mulighetene for å ta beslag i reisedokumenter kunne medvirke til at reisevirksomheten til hjemlandet blir avslørt.

Dersom utlendingsmyndighetene mottar opplysninger om at personer som har asylstatus i Norge har reist til sitt hjemland, vil slike opplysninger alltid bli nøye vurdert. Av sentral betydning for mulig oppfølging er på hvilken måte opplysningene kan dokumenteres. Dersom opplysningene anses holdbare vil dette rutinemessig medføre at flyktingen blir varslet om at innvilget asyl vurderes kalt tilbake, eventuelt at dette følges opp med nødvendige forvaltningsvedtak."

Statsråden gjør avslutningsvis rede for at en asylstatus kan tilbakekalles i henhold til utlendingsloven § 18 annet ledd når "flyktingen ikke lenger går inn under flyktingedefinisjonen, jf. § 16, eller det for øvrig følger av alminnelige forvaltningsrettslige regler". Det fremgår at vurderingen av om en asylstatus skal tilbakekalles på grunn av at utlendingen har reist til hjemlandet, må bero på en konkret vurdering. Statsråden uttaler:

"I enkelte saker vil reisen være en indikasjon på at utlendingen ikke lenger har noe å frykte i det landet det er søkt beskyttelse fra. I andre tilfeller vil en reise til hjemlandet ikke innebære tilsvarende indikasjon. Dette kan for eksempel være tilfelle dersom en utlending reiser til hjemlandet for å besøke et sykt familiemedlem, og selv velger å ta den risikoen dette innebærer. Som regel vil det da foreligge en søknad for utlendingsmyndighetene hvor det bes om at slik reise tillates uten at dette får betydning for asylstatusen. I forbindelse med arbeidet med tilbakevending av flyktinger, kan det også tenkes at en utlending gis anledning til å reise til hjemlandet uten å miste asylstatusen."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Berit Brørby, Kjell Engebretsen og Jørgen Kosmo, fra Høyre, André Dahl og Martin Engeset, fra Fremskrittspartiet, Carl I. Hagen og Henrik Rød, fra Sosialistisk Venstreparti, Siri Hall Arnøy og Ragna Flotve, og fra Kristelig Folkeparti, Modulf Aukan, viser til korrespondanse mellom Kommunal- og regionaldepartementet og komiteen når det gjelder utlendingsforvaltningen og andre myndigheters praksis i forbindelse med utstedelse av reisebevis.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at enkeltsaker kan bidra til å belyse viktige politiske utfordringer. Påstander i media om saksbehandlingen i en konkret utlendingssak, den såkalte Mullah Krekar-saken, kunne gi inntrykk av en saksbehandling som ikke var tilfredsstillende. Flertallet fant det på denne bakgrunn nødvendig å undersøke denne saken nærmere. Flertallet har tillit til at forvaltningen og rettsystemet er i stand til å håndtere den konkrete saken.

Flertallet mener samtidig at en av de problemstillingene denne saken har reist, kan fortjene en grundigere politisk behandling. Det er etter flertallets syn opplagt at saker der personer som har fått beskyttelse i Norge, midlertidig reiser tilbake til landet de har flyktet fra, må behandles individuelt. Samtidig fremstår det som om vi her har å gjøre med en problematikk som fortjener å belyses i større bredde, og der det kan tenkes at en ennå ikke har funnet alle de grepene som trengs for å møte disse situasjonene. Dersom det kan fremstå som om kontrollen på dette området ikke er god nok, kan det være egnet til å svekke tilliten til utlendingsforvaltningen, og det vil også bidra til unødige mistenkelig-

gjøring i de tilfeller der det kan være helt legitimt å besøke det landet en har flyktet fra. Flertallet vil samtidig understreke at en praksis hvor asylsøkere fritt kan reise på ferie eller liknende til hjemlandet, vil kunne bidra til å undergrave asylinstituttet og komme i strid med alminnelig rettsoppfatning. Flertallet viser i denne sammenheng til at statsråden har signalisert en gjennomgang av lovverket, herunder en vurdering av nødvendigheten av å utvide politiets fullmakter for å sikre at dette ikke skjer. På denne bakgrunn vil derfor flertallet be Regjeringen om å på en egnet måte komme tilbake til Stortinget med en bredere belysning av denne problemstillingen.

På bakgrunn av dette fremmes følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram en sak for Stortinget som belyser problematikken knyttet til reiser tilbake til det landet en har flyktet fra."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til de foreliggende dokumenter og konstaterer at sider ved den aktuelle sak reiser spørsmål av prinsipiell karakter.

Disse medlemmer har særlig merket seg departementets uttalelse om at "vurderingen av om en asylstatus skal tilbakekalles på grunn av at utlendingen har reist til hjemlandet, må bero på en konkret vurdering". Disse medlemmer er av den oppfatning at opphold i det land man har flyktet fra, er en indikasjon på at behovet for beskyttelse i Norge ikke er reelt. En praksis som åpner for at asylanter kan reise på ferie eller lignende til hjemlandet, vil bidra til å undergrave asylinstituttet og lett komme i strid med folks alminnelige rettsoppfatning.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sikre at regelverket er i samsvar med intensjonene og eventuelt fremme forslag til lovendring hvor hovedregelen må være at opphold i hjemlandet fører til tilbakekall av asylstatus."

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet finner det uforståelig og uakseptabelt at personer som har fått asyl i Norge reiser frem og tilbake fra det området som de tidligere har flyktet fra. De opplysninger som har fremkommet i den såkalte "Mullah Krekar-saken" og andre oppslag i pressen om at personer som har blitt innvilget opphold i Norge på grunn av forfølgelse i hjemlandet, reiser tilbake på ferie til sitt

hjemland, bidrar kun til å undergrave asylinstituttets stilling som et viktig redskap for å verne de som virkelig er forfulgt. Av de oppslag som har vært om dette temaet i pressen, er det åpenbart at asylinstituttet blir betydelig misbrukt av personer som ikke har et beskyttelsesbehov. Disse medlemmer er av den oppfatning at Regjeringen og utlendingsmyndighetene har håndtert denne saken på en bemerkelsesmessig svak måte og at det nå er et betydelig behov for at det ryddes opp i det regelverk som regulerer utlendingers opphold i Norge. Disse medlemmer viser til en rekke uttalelser fra Kripos-sjef Arne Huuse i media i den senere tid hvor han påpeker at asylsøkere reiser på besøk til sine hjemland i et forholdsvis stort omfang. Disse medlemmer har tillit til at de opplysninger som Kripos-sjefen kommer med er riktige. Det vises også i denne sammenheng til uttalelser fra kommunal- og regionalminister Erna Solberg i Aftenposten mandag 3. februar 2003, hvor hun også reagerer på disse opplysningene. Disse medlemmer er av den oppfatning at dersom det fremkommer at en asylsøker har vært på besøk i sitt hjemland på ferie, så skal vedkommende umiddelbart miste sin oppholdstillatelse i Norge. Personer som reiser på ferie til det land som de tidligere har ment seg forfulgt i, har ikke behov for opphold i Norge. Det må også etableres rutiner ved fornyelse av reisebevis for utlendinger slik at det automatisk sjekkes hos politiet om det er noe ved personen som bør hindre utstedelse av nytt reisebevis.

Disse medlemmer vil støtte flertallets forslag.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Arbeiderpartiet:

Stortinget ber Regjeringen sikre at regelverket er i samsvar med intensjonene og eventuelt fremme forslag til lovendring hvor hovedregelen må være at opphold i hjemlandet fører til tilbakekall av asylstatus.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Stortinget ber Regjeringen legge fram en sak for Stortinget som belyser problematikken knyttet til reiser tilbake til det landet en har flyktet fra.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 5. februar 2003

Martin Engeset
fung. leder

Siri Hall Arnøy
ordfører

Kjell Engebretsen
sekretær

Vedlegg 1**Brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen til Kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden, datert 10. oktober 2002****Ad Mullah Krekar**

Kontroll- og konstitusjonskomiteen ber om en redegjørelse for saken som bl a omfatter svar på følgende spørsmål:

1. Komiteen ber opplyst om det er riktig at det forelå opplysninger om at Krekar periodevis har oppholdt seg i hjemlandet i løpet av de årene han har hatt opphold i Norge samt bakgrunnen for at man eventuelt har valgt ikke å gjøre noe verken tidligere eller under Krekars Norgesbesøk i august?
2. Er det riktig, og i tilfelle fra hvilket tidspunkt, har norske myndigheter hatt informasjon om Krekars

status som geriljaleder og på dette grunnlag har oppholdt seg i Irak?

3. Medfører det riktighet at Mullah Krekar og hans bror har mottatt offentlig støtte til sin organisasjon "Islamsk visjon Norge"? Hvor meget har de i tilfelle mottatt, hvilke kriterier ligger til grunn for bevilgningen og har man mottatt regnskap for beløpet?
4. Hvorledes følger norske myndigheter opp saken i forhold til andre involverte land som for eksempel USA?

Komiteen ber om snarlig tilbakemelding.

Vedlegg 2**Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 17. oktober 2002****Vedr. Mullah Krekar**

Jeg viser til brev av 10.10.2002 fra Kontroll- og konstitusjonskomiteen ved nestleder Martin Engeset.

Spørsmålene i brevet berører flere departementers ansvarsområder. Svar på spørsmålene er således utformet i samråd med Justisministeren, Kultur- og Kirkeministeren og Utenriksministeren.

Jeg vil innledningsvis bemerke at Mullah Krekars forhold er til vurdering hos utlendingsmyndighetene og i politiet.

Krekar er forhåndsvarslet om utvisning mv. etter utlendingsloven. Det har innkommet merknader til forhåndsvarselet fra hans advokat, men det er ennå ikke tatt stilling til om det skal treffes vedtak etter utlendingsloven. Jeg vil således understreke at saken befinner seg på et foreløpig stadium.

Når det gjelder politiets behandling, så er det tale om en etterforskning, uavhengig av utlendingssaken. Etterforskningen av enkeltsaker hører under påtalemyndigheten, som ikke rapporterer til departementene eller andre deler av sentralforvaltningen om sin behandling av slike saker. Jeg har i denne saken fått opplyst at ytterligere informasjon om etterforskningssaken ikke kan gis på det nåværende tidspunkt, idet det er påtalemyndighetens oppfatning at dette vil kunne skade etterforskningen og forholdet til fremmede stater. Det vises til straffeprosesslovens regler om dette (§ 242).

Når det gjelder Politiets sikkerhetstjenestes (PST) behandling, så viser jeg til kontrollfunksjonen som er tillagt Stortingets kontrollutvalg for etterretnings-, overvåknings- og sikkerhetstjeneste (EOS).

Til de enkelte spørsmålene:

1. Jeg har fra Utlendingsdirektoratet fått opplyst at man der ikke var kjent med at vedkommende oppholdt seg i Norge i sommer. Hans norske reisebevis ble imidlertid fornyet ved Oslo politidistrikt i august 2002. Fornyelsen skjedde fredag 2. august 2002. Oslo politidistrikt opplyser at det kreves personlig oppmøte ved fornyelse, og at det i denne forbindelse ikke forelå indikasjoner på at det ikke kunne foretas en vanlig fornyelse av reisedokumentet.

I 1993 ble Krekar stoppet i grensekontrollen på Fornebu. Han kom fra Syria, hvor han hadde oppholdt seg i ni måneder. Han fremla da foruten sitt norske reisebevis, et ID-kort fra "The Third World Development Organization" utstedt i 1992 i Nord-Irak med stempel fra organisasjonens hovedkontor i Canada.

I september 1994 fremmet Krekar søknad om bosettingstillatelse. I den forbindelse gav han en reiseoversikt hvor det fremgikk at han hadde foretatt mange og hyppige reiser, også til Tyrkia og Iran. Sakens dokumenter ble oversendt Utlendingsdirektoratet for behandling. På bakgrunn av de foreliggende opplysninger, avsto Utlendingsdirektoratet 09.01.1995 søknaden om bosettingstillatelse. Videre ble han forhåndsvarslet om tilbakekall av asylstatus. Dersom en person som innehar asylstatus foretar reiser til hjemlandet, kan det danne grunnlag for tilbakekall av asylstatus. I mai 1995 gav han tilsvar til forhåndsvarselet samt en ny reiseoversikt.

Utlendingsdirektoratet opplyser at man imidlertid ikke hadde sikre holdepunkter for å påstå at han

hadde vært i sitt hjemland. Bant annet var det på vurderingstidspunktet ikke grunnlag for å si at det utstedte ID-kortet var et tilstrekkelig bevis for at han hadde vært i hjemlandet. Saken om tilbakekall ble henlagt 15.04.1996.

2. Mullah Krekars eventuelle deltakelse i eller forhold til militære organisasjoner, er av de spørsmål som etterforskningen retter seg mot. Jeg viser her til de reservasjoner jeg har gjort innledningsvis om informasjon i straffesaker.
3. I lov om trdomssamfunn § 19 heter det:

"Registerført trdomssamfunn kan krevja årleg tilskot frå rikskassen. Tilskotet skal vera så stort at det etter måten svarar om lag til det som staten har budsjettert til Den norske kyrkja, og skal utreknast etter kor mange som høyer til samfunnet.

Alle trdomssamfunn som får rikstilskot, kan kvart år krevja tilsvarande tilskot frå kommunar der det bur nokon som høyrer til trdomssamfunnet."

Fylkesmennene har ansvar for å behandle søknader om statstilskudd til tros- og livssynssamfunn.

Fylkesmannen i Oslo og Akershus har opplyst at Mullah Krekar stiftet trossamfunnet Islamsk Visjon i 1994. I november 1996 fremgikk det av korrespondanse til Fylkesmannen at han var sekretær i Islamsk Visjon i Norge.

Trossamfunnet Islamsk Visjon mottok følgende statstilskudd for årene 1997-99:

1997: kr 64 740 for 332 medlemmer (tilskuddet utgjorde kr 195 pr. medlem)

1998: kr 73 216 for 352 medlemmer (tilskuddet utgjorde kr 208 pr. medlem)

1999: kr 74 624 for 352 medlemmer (tilskuddet utgjorde kr 212 pr. medlem)

Fra Oslo kommune har Islamsk Visjon Norge mottatt følgende tilskudd for årene 1999-2000:

1999: kr 89 041

2000: kr 72 044

Fylkesmannen opplyser at de har mottatt regnskapsoversikt og årsrapport, i henhold til forskrift om trossamfunn, for årene 1997, 1998 og 1999.

Fylkesmannen fant ikke å kunne innvilge statstilskudd til Islamsk Visjon for 2000, fordi det fremgikk av årsrapporten for 1999 at det ikke hadde hatt utgifter til religiøs aktivitet.

I 2001 varslet godkjent forstander for Islamsk Visjon i Norge, Khalid Faraj Ahmed, som er Krekars bror, Fylkesmannen om at det ikke lenger var aktivitet i Islamsk Visjon i Norge som trossamfunn. Videre opplyste han at det sittende styret var gått fra hverandre og var vanskelig å samle, samt at kr 315 000 stod på trossamfunnets konto. Khalid Faraj Ahmed opplyste at dette var midler mottatt som statlig og kommunalt tilskudd.

Fylkesmannen fattet 5. juni i år vedtak om at Islams Visjon i Norge slettes som trossamfunn. 22. august i år anmodet Fylkesmannen Den Norske Bank om at innstående saldo på Islamsk Visjon i Norges konto overføres Fylkesmannens konto. Dette beløpet er overført Fylkesmannens konto, og noe av beløpet vil bli tilbakeført Oslo kommune.

4. Berørte utenlandske myndigheter er, på forespørsel, blitt orientert om utlendingssaken i Norge. Nederlandske myndigheter er gitt en redegjørelse hva gjelder saksgang generelt og status, idet vedkommende for tiden er varetektsfengslet i Nederland i anledning en jordansk utleveringsbegjæring.

Vedlegg 3

Brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen til Kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden, datert 5. november 2002

Ad Mullah Krekar

Komiteen viser til pkt. 1 i departementets brev datert 17.oktober d.å. og ber om ytterligere forklaring på hvorfor Mullah Krekars reisebevis ble fornyet 2. august d.å.

Det bes også opplyst om norske myndigheter er gjort kjent med at andre lands myndigheter søker Mullah Krekar, og i tilfelle hvilke land som ønsker Krekar utlevert.

Vedlegg 4**Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 19. november 2002****Vedr. Mullah Krekar**

Jeg viser til brev av 5.11.2002.

Svaret på komiteens brev er utarbeidet i samråd med Justisministeren.

Utlendingsdirektoratet har opplyst at man der ikke var kjent med at vedkommende oppholdt seg i Norge i sommer. Hans norske reisebevis ble imidlertid fornyet ved Oslo politidistrikt i august 2002.

Ved fornyelse av reisebevis er det følgende rutiner ved Utlendingsavdelingen ved Oslo politidistrikt:

- Det kreves personlig oppmøte ved at passinnehaver møter ved ekspedisjonen, der det undersøkes på FREMKON om det rutinemessig kan foretas en forlengelse med to år.
- Dersom alt er i orden sendes vedkommende til passkontoret for å betale et gebyr og tar med seg kvitteringen tilbake til ekspedisjonen.
- Vedkommende forespørres deretter om sin adresse i riket og eventuelle endringer føres i FREMKON.
- Passet fornyes deretter av personalet i ekspedisjonen.

Dersom det er noe å bemerke til en rutinemessig fornyelse vil rutinene være:

- Passet tas inn sammen med søknad om fornyelse og passinnehaveren gis en kvittering og forlater politihuset i påvente av videre saksbehandling.
- Pass, søknad og utlendingssak for øvrig leveres saksbehandler på saksbehandlingsavsnittet og saken behandles og vedtak fattes. I noen tilfeller

kontaktes også Utlendingsdirektoratet, dersom det er nødvendig.

- Passinnehaveren innkalles til ekspedisjonen pr. brev.
- Passinnehaveren møter igjen personlig for å avhente sitt pass og får dette utlevert når gebyr er betalt.

I den aktuelle saken var sakspapirene arkivert ved Utlendingsavdelingen ved Oslo politidistrikt.

FREMKON er et saksbehandlingssystem hvor registerinformasjonen oppdateres løpende. Det er opplyst fra Oslo politidistrikt at det ikke var noe i FREMKON som kunne indikere at vedkommende skulle undergis noen særskilt behandling for så vidt angår fornyelse av reisedokumentet. Passet var gyldig til november 2002, og det er ikke uvanlig med tidlige forlengelser, idet noen land krever at et pass skal være gyldig i 6 måneder for å utstede visum.

Fornyelsen skjedde fredag 02.08.2002 og den tilsatte som fysisk gjennomførte fornyelsen husker ikke spesielt personen eller saken.

Mullah Krekar sitter for tiden fengslet i Nederland med utgangspunkt i en utleveringsbegjæring fra Jordan.

Norges ambassade i Jordan mottok 29.09.2002 en utleveringsbegjæring (Extradition request) fra Jordan vedrørende Mullah Krekar. Begjæringen knytter seg til narkotikasak. Da Mullah Krekar for tiden ikke befinner seg i Norge, er Jordan, via diplomatiske kanaler, orientert om at begjæringen ikke kan realitetsbehandles og derfor er stilt i bero.

Andre utleveringsbegjæringer er ikke kjent.

Vedlegg 5**Brev fra kontroll- og konstitusjonskomiteen til Kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden, datert 10. desember 2002****Ad Mullah Krekar**

Kontroll- og konstitusjonskomiteen besluttet i møte 21. november 2002 å åpne sak vedrørende utlendingsforvaltningens og andre myndigheters saksbehandling i forhold til Mullah Krekar, jf. Stortingets forretningsorden § 12 punkt 8 siste ledd. Siri Hall Arnøy er senere valgt til saksordfører. Komiteen vil komme tilbake med nærmere informasjon om avgivelsesdato.

Komiteen vil på denne bakgrunn be om svar på følgende spørsmål:

1. Hvilke kategorier for informasjon/typer av opplysninger finnes i FREMKON-registeret?
2. Hvem har anledning til å skrive inn opplysninger i FREMKON-registeret?
3. Dersom mistanke om kriminelle forhold foreligger, men ingen anmeldelse, vil disse kunne føres inn i FREMKON-registeret?
4. Dersom anmeldelse foreligger, vil denne kunne føres inn i FREMKON-registeret? Hvordan er rutinene for dette?
5. Dersom rettskraftig dom foreligger, vil denne kunne føres inn i FREMKON-registeret? Hvordan er rutinene for dette?
6. Komiteen ber om å få oversendt en kopi av utleveringsbegjæringen Norges ambassade i Jordan mottok 29.09.02
7. I statsrådets brev til komiteen datert 17. oktober 2002 heter det at "Dersom en person som innehar asylstatus foretar reiser til hjemlandet, kan det

danne grunnlag for tilbakekall av asylstatus." Komiteen ber om at departementet gjør rede for hvilke rutiner som i dag finnes for å kontrollere/holde oversikt over om personer som innehar asyl-

status foretar reiser til hjemlandet, og om det finnes rutiner for oppfølging av denne typen opplysninger.

8. Komiteen ber videre om at departementet gjør rede for hvordan denne regelen skal forstås.

Vedlegg 6

Brev fra Kommunal- og regionaldepartementet v/statsråden til kontroll- og konstitusjonskomiteen, datert 20. desember 2002

Åpnet sak om saksbehandling i utlendingssak

Jeg viser til brev fra Stortingets kontroll- og konstitusjonskomité av 10.12.2002, hvor det opplyses om at Kontroll- og konstitusjonskomiteen har åpnet sak vedrørende utlendingsforvaltningens og andre myndigheters saksbehandling i en konkret utlendingssak. Jeg har blitt bedt om å svare på 8 spørsmål.

1) *"Hvilke kategorier for informasjon/typer av opplysninger finnes i FREMKON-registeret?"*

Fremkon-registeret er et personregister til bruk for utlendingsmyndighetenes behandling av saker etter utlendingsloven og statsborgerloven. I registeret kan det registreres slik informasjon som følger av vedlagte konsesjon fra Datatilsynet, se konsesjonens punkt 3.1. I tillegg til den informasjonen som fremgår av konsesjonen, vil Fremkon-registeret kunne inneholde informasjon om en person er innmeldt i Schengen Information System (SIS).

2) *"Hvem har anledning til å skrive inn opplysninger i FREMKON-registeret?"*

For å ha tilgang til Fremkon-registeret kreves autorisasjon. Autorisasjonen spesifiseres i forhold til hva slags rådighet den enkelte skal ha, for eksempel rådighet til å lese, skrive, endre, slette m.v.

De aller fleste saksbehandlere i Utlendingsdirektoratet, Utlendingsnemnda og politiet har tilgang til å skrive inn opplysninger i Fremkon-registeret. I tillegg har de som arbeider med registrering, for eksempel forvarelse og arkivet i de samme etatene slik tilgang. Enkelte ansatte i Kommunal- og regionaldepartementet har også tilgang til å registrere opplysninger i registeret, siden departementet behandler klagesaker etter statsborgerloven.

Tilgangen til å endre og slette opplysninger er begrenset til en mindre gruppe personer i de samme etater.

All registrering og endring av Fremkon loggføres slik at det er mulig å finne frem til hvilken pålogget identitet som har gjort endringen.

3) *"Dersom mistanke om kriminelle forhold foreligger, men ingen anmeldelse, vil disse kunne føres inn i FREMKON-registeret?"*

Fremkon-registeret er et forvaltningsregister. Registrering av straffbare forhold skal ikke forekomme, verken ved henvisning til en anmeldelse, straffedom, beskrivelse av straffbart forhold eller ved bruk av merknader som "straffet" eller lignende. Dersom en utlending er ut- eller bortvist på grunn av straffbare forhold er det imidlertid indirekte mulig å lese at et straffbart forhold har funnet sted.

Det kan av hensyn til saksbehandlingen være påkrevd at saksbehandler gjøres oppmerksom på at det ligger dokumenter i saken som omhandler straffbare forhold, for eksempel en dom eller en anmeldelse. Dette skal gjøres ved at det under feltet "OBS-opplysninger" krysses av i boks for "Dokument 0". Dersom opplysninger om straffbare forhold skal oversendes en annen instans, registreres dette som en vanlig oversendelse (korrespondanse ut), men med merknad "0-dokumenter", jf. vedlagte rundskriv UDI 93-40 JURA.

Utlendingsdirektoratet har merket seg at det forekommer at opplysninger om straffbare forhold har blitt registrert i merknadsfeltene. Slike merknader skal øyeblikkelig slettes av den som oppdager det.

4) *"Dersom anmeldelse foreligger, vil denne kunne føres inn i FREMKON-registeret? Hvordan er rutine for dette?"*

Se svaret under spørsmål 3.

5) *"Dersom rettskraftig dom foreligger, vil denne kunne føres i FREMKON-registeret? Hvordan er rutine for dette?"*

Se svaret under spørsmål 3.

6) *"Komiteen ber om å få oversendt en kopi av utleveringsbegjæringen Norges ambassade i Jordan mot-tok 29.09.02."*

Jeg har forelagt dette spørsmålet for Justisdepartementet. Justisdepartementet svarer følgende i vedlagte brev av 17.12.2002:

"Kontroll- og konstitusjonskomiteen bes gjort oppmerksom på at jordanske myndigheter har bedt om at begjæringen behandles strengt fortrolig. Av hensyn til Norges deltagelse i internasjonalt samarbeid innenfor strafferett og terrorbekjempelse er det viktig at informasjon som mottas fra andre land i denne type saker

behandles i samsvar med de uttalte forutsetningene fra vedkommende land. Saken er derfor gradert strengt fortrolig og håndtert i samsvar med denne graderingen. For øvrig har norske myndigheter tatt hensyn til ønsket om ikke å skade håndteringen av den iverksatte utleveringsprosedyre i Nederland, idet Nederland selv ikke har gitt innsyn i dokumentene i saken.

På denne bakgrunn bes Kontroll- og konstitusjonskomiteen vurdere om de fastholder anmodningen om å få utleveringsbegjæringen oversendt."

7) *"I statsrådets brev til komiteen datert 17. oktober 2002 heter det at "Dersom en person som innehar asylstatus foretar reiser til hjemlandet, kan det danne grunnlag for tilbakekall av asylstatus." Komiteen ber om at departementet gjør rede for hvilke rutiner som i dag finnes for å kontrollere/ holde oversikt over om personer som innehar asylstatus foretar reiser til hjemlandet, og om det finnes rutiner for oppfølging av denne typen opplysninger."*

Personer som har fått asylstatus i Norges gis som hovedregel også reisebevis dersom de har søkt om det. Reisebeviset gir vanligvis utlendingen anledning til å reise til alle land utenfor Norge, med unntak av hjemlandet, eventuelt andre spesielt unntatte land. I forbindelse med fornyelse av flyktingens oppholds- og arbeidstillatelse forutsettes at vilkårene for tillatelsen fortsatt er oppfylt. Dette gjelder også ved fornyelse av reisebeviset. Utlendingsmyndighetene gjennomgår opplysningene i reisebeviset om flyktingens reisevirksomhet. Dersom det gjennom stempler i reisebeviset eller på annen måte fremkommer at flyktingen har oppholdt seg i hjemlandet, vil Utlendingsdirektoratet rutinemessig vurdere om asylstatus skal tilbakekalles.

Det er ikke alltid mulig for utlendingsmyndighetene å bringe på det rene hvorvidt en utlending har vært i hjemlandet eller ikke. Utlendingsmyndighetene er derfor avhengig av at det fremlegges opplysninger fra grensemyndighetene eller andre som bekrefter at flyktingen har vært i hjemlandet. Av særlig betydning i

denne forbindelse vil være politiets tilførselsveier til Norge. Her vil mulighetene for å ta beslag i reisedokumenter kunne medvirke til at reisevirksomhet til hjemlandet blir avslørt.

Dersom utlendingsmyndighetene mottar opplysninger om at personer som har asylstatus i Norge har reist til sitt hjemland, vil slike opplysninger alltid bli nøye vurdert. Av sentral betydning for mulig oppfølging er på hvilken måte opplysningene kan dokumenteres. Dersom opplysningene anses holdbare vil dette rutinemessig medføre at flyktingen blir varslet om at innvilget asyl vurderes kalt tilbake, eventuelt at dette følges opp med nødvendige forvaltningsvedtak.

8) *"Komiteen ber videre om at departementet gjør rede for hvordan denne regelen skal forstås?"*

En asylstatus kan tilbakekalles i henhold til utlendingsloven § 18 annet ledd når "flyktingen ikke lenger går inn under flyktingedefinisjonen, jfr § 16, eller det for øvrig følger av alminnelige forvaltningsrettslige regler."

Departementet mener at vurderingen av om en asylstatus skal tilbakekalles på grunn av at utlendingen har reist til hjemlandet, må bero på en konkret vurdering. I enkelte saker vil reisen være en indikasjon på at utlendingen ikke lenger har noe å frykte i det landet det er søkt beskyttelse fra. I andre tilfeller vil en reise til hjemlandet ikke innebære tilsvarende indikasjon. Dette kan for eksempel være tilfeller dersom en utlending reiser til hjemlandet for å besøke et sykt familiemedlem, og selv velger å ta den risikoen dette innebærer. Som regel vil det da foreligge en søknad for utlendingsmyndighetene hvor det bes om at slik reise tillates uten at dette får betydning for asylstatusen. I forbindelse med arbeidet med tilbakevending av flyktinger, kan det også tenkes at en utlending gis anledning til å reise til hjemlandet uten å miste asylstatusen.

Jeg håper min informasjon har gitt svar på komiteens spørsmål.

Undervedlegg 1

Datatilsynets konsesjon for FREMKON, datert 6. februar 1996

I medhold av Lov om personregistre mm av 09.06.78 nr 48 (pregl) § 9, jf Kgl res av 21.12.79 pkt 1 gis Utlendingsdirektoratet samtykke (konsesjon) til å føre personregister.

Dersom virksomheten eller føringen av registeret opphører, skal Datatilsynet gis melding om dette, se konsesjonens pkt 4.4 og pkt 7.

Datatilsynet kan uten hinder av taushetsplikt kontrollere at konsesjonsvilkårene oppfylles, jf pregl § 5. For å kunne gjennomføre kontrollen, kan Datatilsynet kreve å få adgang til de steder der opplysningene er lagret, og utstyr finnes.

Konsesjonen gjelder for: FREMKON

Datatilsynet har fastsatt følgende vilkår for samtykket. Vilkårene skal gjøres kjent for personell som

behandler personopplysninger for registreier, og ellers være tilgjengelig for den som ber om det.

1. Registeransvarlig (personregisterloven § 11 siste ledd)

Ansvarlig for registeret er Utlendingsdirektoratet v/ sjefen for Fremmedkontrollen.

Registeransvarlig plikter å sørge for at bestemmelsene i personregisterloven med forskrifter og denne konsesjon blir fulgt.

2. Registerets omfang/registreringsmedium

Registeret omfatter alle utlendinger som oppholder seg i Norge. Registeret kan føres ved hjelp av edb.

For Utlendingsdirektoratets manuelle fremmedregister, gjelder konsesjon av 06.03.83. (Datatilsynets ref. 81/1896-19).

3. Regler etter personregisterloven § 11 første ledd

3.1 Registerets innhold:

Registeret kan bare inneholde følgende typer opplysninger:

- FREMKON-nummer
- Navn
- Fødselsdata
 - fødselsdato
 - personnummer
 - kjønn
- Fødested
- Statsborgerskap
- Tidligere statsborgerskap
- Adresse i Norge
- Tidspunkt for flytting til siste adresse i Norge
- Adresse i hjemland
- Tidspunkt for flytting til siste adresse i hjemland
- Yrke
- Nåværende og tidligere stillinger
- Arbeidsforholdets varighet
- Hvilket arbeid det søkes om
- Gruppemedlem j/n
- Arbeidsgivers navn, adresse og telefonnummer
- Telefonnummer til søkers bosted
- Ankomst Norge
- Tidspunkt for ankomst Norge
- Land, utenom hjemland, hvor søker har oppholdt seg i lengre enn 6 mndr
- Oppholdstillatelse
- Bosettingstillatelse
- Asyl
- Statsborgerrett
- Arbeidstillatelse
- Tidligere arbeidstillatelse
- Returvisum
- Tidligere opphold i Norge
- Reisedokument/pass
- Tidligere reisedokument
- Gyldig visum ja/nei
- Gift j/n
- Gift hvor/når
- Ektefelles navn, adresse, nasjonalitet og fødselsdato
- Samboer
- Skilt/separert
- Enke (-mann), j /n
- Barns navn, fødselsdato, kjønn, nasjonalitet, adresse og søsken
- Personrelasjonen "A"
- Bortvisning/-dato
- Opplysninger om reiserute for personer som bortvises
- Utvisning/-dato
- Språk

- Vilkår for oppholdet
- Merknader om person som utgår
- Er pass fotografiet innhentet og lagt ved saken?
- Er fingeravtrykk innhentet og lagt ved saken?
- Dato for innhenting av fingeravtrykk
- Identitet bekreftet eller ikke
- UNHCR-nummer
- Merknadsfelt (her skal ikke registreres opplysninger av sensitiv karakter som nevnt i personregisterloven § 6, 2.ledd)
- "dokument 0"-indikator

UTVISNINGSRESTER

- Navn
- Nasjonalitet
- Fødselsdato
- Kjønn
- Hvilket land utvisningen er besluttet i
- Dato for utvisningsbeslutningen
- Beslutningens gyldighetstid

SAKSOPPLYSNINGER/HENDELSESREGISTER

- Saksgang liste
- Sakshistorikk
- Ekspedisjon
- Korrespondanse inn/ut
- Dokument utlån/tilbakelevering
- Klage
- Arkivering
- Tildel saksbehandler
- Vedtak
- Effektuer vedtak

SÆRLIGE OPPLYSNINGER OM ASYLSØKERE/ASYLSAK

- gruppemedlemskap
- medlemsperiode
- formål/type
- forsvunnet/rømt før vedtak
- status
- enslig mindreårig ja/nei
- foreløpig avhør tatt (dato)
- asylavhør tatt (dato)
- hvilket politikammer har foretatt avhøret (instanskode)
- tilleggsavhør tatt (dato)
- fingeravtrykk tatt (dato)
- ikke effektuert - årsak (kode)
- ikke effektuert negativt asylvedtak innen 14 dager
- unndratt effektivering av negativt vedtak - domstolsbehandling
- utreisefrist (dato)
- tidligere advokat i saken (kode)
- merknadsfelt (her skal det ikke registreres opplysninger av sensitiv karakter som nevnt i personregisterloven § 6, 2.ledd).

Fødselsnummer skal ikke benyttes utenpå postsendinger.

3.2 *Hva registeret kan brukes til/formålet med registreringer*

Registeret kan bare brukes til å løse de oppgaver fremmedkontrollen er pålagt mht utlendingers opphold i riket, iht gjeldende fremmed- og statsborgerlovgivning.

Dersom registeret skal brukes utover dette, må den registeransvarlige innhente ny tillatelse fra Datatilsynet.

Om andres bruk av personopplysninger fra registeret, se konsesjonens pkt 4.3.

4. **Vilkår etter personregisterloven § 11 annet ledd**

4.1 *Innsamling/kontroll*

Opplysningene i registeret kan bare innhentes fra

- den registrerte selv
- innenlandske politimyndigheter
- politimyndigheter i annet nordisk land

Ellers kan relevante opplysninger innhentes såfremt taushetsplikt ikke er til hinder for dette.

4.2 *Samkjøring (kobling)*

Registeret må ikke samkjøres (kobles) med andre personregistre enn det sentrale personregister, uten når dette har hjemmel i lov eller vedtak etter lov om personregistre.

4.3 *Utlevering av opplysninger fra registeret*

Utlevering av personopplysninger er ikke tillatt uten i følgende tilfeller:

1. Når den person opplysningen gjelder har gitt skriftlig samtykke.
2. Uten slikt samtykke kan utlevering bare skje til offentlige etater, og politi og utlendingsmyndighetene i de øvrige nordiske land, i den utstrekning dette ikke strider mot lovbestemt taushetsplikt, jf forskrift om utlendingers adgang til riket og deres opphold her § 186, siste ledd.
3. Utlevering til private kan bare skje i den utstrekning dette ikke strider mot lovbestemt taushetsplikt, og kan bare gjelde svar på forespørsler om hvor saken står.
4. I tillegg kan Datatilsynet, etter søknad fra UDI, fatte vedtak om utlevering, i den grad dette ikke strider mot lovbestemt taushetsplikt.

4.4 *Sletting av opplysninger*

Den registeransvarlige skal slette/anonymisere opplysninger som ikke lenger har betydning.

Alternativt kan opplysninger overføres til godkjent arkivinstusjon som har rammekonsesjon fra Datatilsynet.

Dersom virksomheten eller føringen av registeret opphører, kan Datatilsynet kreve at opplysningene slettes eller makuleres.

Den registeransvarlige skal av eget tiltak rette, slette eller supplere opplysninger som er uriktige eller ufull-

stendige, dersom feilen eller mangelen har betydning for den registrerte, jf personregisterloven § 8.

4.5 *Sikkerhet*

Den registeransvarlige er ansvarlig for at det iverksettes tiltak for nødvendig sikring av konfidensialitet, datakvalitet og tilgjengelighet for personopplysninger og registre:

Ingen skal ha tilgang til personopplysninger uten å være autorisert til det. Autorisasjonen skal spesifisere hvilke typer rådighet (lese-, skrive-, endre-, slette- mv) vedkommende er gitt.

Autorisasjon kan bare gis til den som har godkjente tjenstlige eller andre saklige behov for det, og bare i den utstrekning det er nødvendig for å utøve pålagte oppgaver.

Det samme gjelder autorisert personale i fremmedavdelingene i politiet, KRIPOS og Justisdepartementet, som vil ha direkte adgang til systemet via terminal.

Eksterne bedrifter som skal drive service eller vedlikehold på maskin- eller programvare, skal ha konsesjon fra Datatilsynet som databehandlingsforetak, jf personregisterloven § 22.

4.5.1 KONFIDENSIALITETSSIKRING

Det skal gjennomføres tilgangskontroll overfor brukere av registeret. Tilgangskontrollen skal avvise forsøk på tilgang fra uautoriserte brukere og begrense tilgangen for autoriserte brukere.

Det skal gjennomføres tiltak som sikrer at opplysninger ikke tilfeldig kommer på avveie.

Enhver tilgang eller forsøk på tilgang til registeret, samt alle endringene skal logges. Det skal fremgå av loggen hva som er endret, hvem som foretok endringen og når den ble foretatt.

Dersom registeret ikke skal føres i et isolert system må kravene i "Sikkerhetsregulering av delte edb-system" oppfylles. Se vedlegg.

4.5.2 DATAKVALITETSSIKRING

Det skal etableres rutiner for kontroll av opplysninger og relasjoner mellom opplysninger, som skal sikre at data er korrekte, komplette og aktuelle i forhold til det de representerer.

Rutinene skal ikke kunne endres eller settes ut av funksjon uten etter særskilt autorisasjon.

4.5.3 TILGJENGELIGHETSSIKRING

Det skal gjennomføres tiltak som sikrer at registre og opplysninger er tilgjengelige når det er behov for dem.

Kopier av opplysninger og annet nødvendig materiale skal sikres med tanke på rekonstruksjon av registeret etter tap.

Opplysninger og registre skal være sikret slik at de heller ikke midlertidig faller bort.

4.5.4 TILTAK VED PÅVISTE SIKRINGSBRUDD

Dersom det skjer et påvist datainnbrudd i anlegget som inneholder eller som kommuniserer med datamaskinen som inneholder personregisteret, skal Datatilsynet umiddelbart underrettes. Datatilsynet skal ha en

teknisk rapport vedrørende innbruddet, og hvilke personregistre som er eller kan være berørt.

5. Innsynsretten etter personregisterloven § 7

Innsynsrett etter personregisterloven § 7 gjelder for dette registeret.

Rett til innsyn etter personregisterloven § 7 første og annet ledd gjelder bare den opplysningene direkte angår. Svar på slik henvendelse skal gis snarest mulig og senest innen 1 måned. Den registeransvarlige må påse at det ikke gis opplysninger om andre enn den som henvender seg.

Gjennom sitt opphold/arbeidstillatelse skal den registrerte gjøres kjent med at han/hun blir registrert i et fremmedregister på edb, og om retten til innsyn i registeret.

Informasjonen om den registrertes rett til å kreve innsyn i registeret skal om nødvendig gjøres kjent på den registrertes morsmål.

Undervedlegg 2

Rundskriv UDI 93-40 JURA til politimestrene, datert 5. oktober 1993

Begrensninger i registrering av data i FREMKON

Utlendingsdirektoratet har konsesjon fra Datatilsynet til å føre personregister (Fremkon). Fremkon skal bare nyttes til å løse oppgaver som utlendingskontrollen er pålagt mht. utlendingers opphold i riket iht. gjeldende utlendings- og statsborgerlovgivning. Fremkons innhold er begrenset til den typen opplysninger som fremgår av de enkelte feltene i registeret. Dette rundskrivet gir retningslinjer om enkelte konkrete problemstillinger i forbindelse med disse begrensningene.

1) *Bruk av merknadsfelt*

Merknadsfelt skal benyttes til utfyllende informasjon om feltene i det aktuelle bildet. Det kan f.eks. være behov for å legge inn informasjon om et avslag, fordi grunnlagskoden normalt ikke sier noe om årsaken til avslaget. Det er da naturlig å benytte stikkord eller elementer fra det skriftlige vedtaket. Merknadsfeltene må ikke benyttes til andre typer opplysninger enn det som fremgår av feltene i skjermbildet.

2) *Straffesaker*

Straffesaker skal ikke registreres i Fremkon. Det skal heller ikke legges inn opplysninger om straffesaker i merknadsfelt.

Eventuelle utlendingssaker som oppstår i forbindelse med straffesaker skal registreres. Det kan registreres bortvisnings- eller utvisningssak dersom forholdet er av en slik art at det er grunnlag for å vurdere en slik reaksjon. Dersom det er aktuelt å vurdere tilbaketrekking eller begrensning av tillatelse eller reisedokument, registreres dette med den aktuelle sakstypen og merknad "tilbaketrekking", "begrensning" el.l. Hvis det ikke blir aktuelt med slikt vedtak, registreres henleggelse (XRG 953) og arkivering. Dersom det fattes vedtak om bortvisning eller utvisning, vil grunnlagskoden fortelle at det gjelder en straffesak. Øvrige vedtak vil ikke gi informasjon om straffesaken.

6. Straff

Brudd på lov om personregistre av 09.06.78 nr 48 og forskrifter gitt i medhold av dette og betingelser satt i denne konsesjon straffes med bøter eller fengsel i inntil 1 år eller begge deler, jf personregisterloven § 38.

7. Forbehold om endringer i konsesjonsvilkårene

Dersom det skjer endringer i foretakets virksomhet som går ut over bestemmelsene i denne konsesjonen, må det søkes om ny konsesjon. Dersom foretakets virksomhet skal opphøre, må dette meldes til Datatilsynet. Det må også gis melding om adresseendringer.

Datatilsynet tar forbehold om å trekke konsesjonen tilbake, eller gi nye og endrede vilkår når dette finnes nødvendig ut fra personvern hensyn.

Dersom utlendingen har en sak til behandling i en annen instans, og det er nødvendig å oversende opplysninger om straffesaken, registreres dette som en vanlig oversendelse (Korrespondanse ut), men med merknad "0-cokumenter".

Når dokumenter med informasjon om straffesak tilføres utlendingssaken, som f.eks i ovennevnte tilfelle, benyttes alltid feltet "Dokument W i OBS-bildet for å markere dette.

3) *Bruk av XRG-sak*

Sakskode XRG skal dekke tilfeller hvor det er fremlagt en henvendelse eller søknad som utlendingsmyndighetene må ta stilling til, men hvor ingen av de ordinære sakskodene passer. Søknad om gjenerverv av hjemlandets pass er et eksempel. Hvis henvendelsen hører naturlig inn under en forutgående sak, foretas registreringen på denne saken.

Det kan også være tilfeller hvor det er behov for å oversende dokumenter om utlendinger som ikke har egen sak, Garantierklæringer i forbindelse med innreise kan være et eksempel. Man må da registrere XRG-sak for å få registrert EKSP eller KORU. Vanligvis vil det imidlertid være en forutgående sak som det er naturlig å gjøre registreringen på.

Ved vurdering av tilbaketrekking av tillatelse registreres sak med kode for den aktuelle sakstype, ikke XRG-sak.

Alle XRG-saker skal avsluttes med et vedtak (kode XRG) og arkivering.

4) *Når ureglementerte registreringer avdekkes*

Dersom det oppdages at det er registrert opplysninger i Fremkon som ikke er i overensstemmelse med ovenstående retningslinjer, skal dette rettes opp eller slettes, ev. meldes til UDI/JURA slik at registreringen kan bli korrigeret.